

ALBERT

40 **ФУРЦВ**

ՕՐԱԹԵՐԹ

10 **ΦΥΡΟΣ**

[illegible]

U.29-5316

ՕՐՈՒԱԶՆ ԽՆԴԻՐՆ

(ፊ-ጥ-ረ-አ-ካ-ፑ-ቲ-ሪ ኮፐቶች ስት-ተሩ)

Եւ այս պատճառաբանուեալ,
եամբ, որչափ ստոյգ էին Արեւիկի
հրատարակութիւնք, այնքան
համոզիչ չէին համայն ազգի
մանաւանդ իւր հպատակ
աղջիկն սիրտը խոցելու չափ
մագոցող չէին: Միայն մէկ ար-
արացուցիչ հանգամանք կը ցու-
ցնէ, որոյ վրայ շատ կը խօս-
ուի, և զոր մենք ցարդ ի գիր
առինք մեզի յատուկ պատճառ-
ներով. այն թէ՝ ի Թուրքիոյ և ի
Հոսիոյ մասնաւոր աղերսագիր-
ներ, ծածկաբար, յղուած են
պէր առ Ռուսական կառավա-
րութիւնն՝ անուանարկելով զՄեղ-
իսեդեցի և խնդրելով զՄակար,
այսինքն Մեղքիսեդեցի Սրբազանի
անաղանձ երկասիրութիւններէն
խայտառնեալոյ Եկեղեցին ռուս-
ացնելու գիտմանց մասին գրու-
ածնց մի հաւաքածոյն յղուած է
պէր առ Ռուս կառավարութիւ-
նը, որ անոնց վրայ հիմնելով
պէր մերժման իրաւունքն ի գործ
կրթի է, կ'ըսեն:

Լսինք թէ մեզի յատուկ
պատճառներով այդ տարաձայ-
նութանց ցարդ մեծ կարեւո-
թիւնն չտուինք եւ չհրատա-
րակեցինք զայն : Նախ որ այդ
տարաձայնութեան մինչեւ ո՛ր
ստիճան ճշմարիտ լինելը քննե-
լովոյ էինք. եւ այսօր դրեթէ
տուգուած է այն , երկրորդ որ
մենք այն համոզումը ունինք թէ,
նաեւ կառավարութիւնն մասնա-

ւոր հոգ. տարած է ժողովել այդ-
 պիսի աղերսագրերը եւ Մեղքի-
 սեդեկ սրբազանի դրութեանց
 հաւաքածոյն ունենալ . որպէս
 զի իւր մտադրած մերժումն
 տասանէ . ուստի թէ՛ ի Բեթերս-
 պուրկ և թէ՛ ի Պօլիս , Մեղքի
 սեդեկ սրբազանի հետ անձնա-
 կան թշնամութիւն ունեցող ան-
 ձինք , նոր կաթողիկոսացման
 վրայ սաստիկ նախանձող հոգի-
 ներ , որք Ռուս պաշտօնատու-
 ներն եւս ելեւմուտ ընելու դիւ-
 րութիւնն ունէին , առիթ գտան
 այդպիսի անարժան միջոցներ ի
 դործ դնելու . դաւաճանեցին
 ազգը, ազգին ընտրական իրա-
 ռունքը . վտանգեցին Հայաստան-
 եայց Ս. եկեղեցւոյ անկախ եւ
 անքնօրէն դիրքը . խայտառակե-
 լին էջմիածնի Համազգային ժո-
 ղով , Թուրքիոյ երեսփ. ժողովը ,
 պատրիարքները , եպիսկոպոսնե-
 րը եւ համայն ազգը , որք փու-
 թացած էին զնորընտիր Հայրա-
 պետն զՏ. Մեղքիսեդեկ սրբա-
 լանն շնորհաւորել . . . : Եւ այս
 սմենուն վրայ, այժմ այդ դա-
 ճաններէն ոմանք սագայելի
 ման ճիւղաղային քրքիչներ կ'ար-
 ակեն . եւ ոմանք եւս կոկոր-
 ւալիբ կ'աղաղակեն , Վընդու-
 ինք , ընդունինք զՄակար .
 Թերեւս կանխաւ յանձնառա-
 իր տուած են Ռուս դեսպա-
 ատան ապահովներով թէ ազգն
 նձայն կ'ընդունի) մեղք է ազ-
 քը, բաժանումը վտանգ է, Թուր-
 կիոյ կառավարութեան ուզած
 անն է, չտեսներով թէ Թուր-
 կոյ հայ պաշտօնատարք առաւել
 ան զամենեսին կր ջանան ին-

դուհեւ տալ Մական սրբազանի
կաթողիկոսացումը:

Ինչ որ է, կաթողիկոսական խնդրոյն վերջին երեւոյթին առջեւ, անտարակոյս Աղգ. երեսփ. ժողովն պիտի հոգ տանի քննութիւն բանալ եւ ի վեր հանել թէ որո՞նք էին որ դորժիք եղան այդ դաւաճանութեան : Ռուսիոյ կառավարութեան ներքին դիտաւորութիւններն շատ յայտնի կը տեսնուին «Պեդերբուրգ վեդոստնի» կէս-պաշտօնական լրագրին սա հետեւեալ տողերուն մէջ, զոր հրատարակեց նաեւ Արեւելք. «նոր Պատրիարքը (Մակար արքադան) Ռուսաց տիրապետութեան կուսակից է . . . Մակար եպիսկոպոսի հաստատութիւնը կարեւոր նշանակութիւն ունի եւ մեր յարաբերութիւններէ համար թուրքիայի հետ, ուր Հայերը բաւականին մեծ Գեր են խաղում»

Յայտնի կը տեսնուի ասկէ
և ըսած ենք արդէն, թէ Մել-
քիսեդեկի սրբազան քաղաքական
չահուց տեսակէտով զոհ դացա-
նէ : Եւ անոնք որ կուսակից էին
և են Մելքիսեդեկի սրբազանի ,
ակնարկեալ այդ քաղաքական չա-
հուց հտկառակ կուսակցութիւնը
կը կաղմեն . իսկ անոնք որ չերմ
Մակարեան են , Ռուս լրագրին
ակնարկած այն Հայերն են որ
բաւականին մեծ դեր են խա-
ղում :

Պարկեշտութիւնը և լրջատու-
թիւնը կը պահանջեն որ խօսինք
մեր գիտցած ճշմարտութիւնը :
Մեզի անծանօթ են թէ որո՞նք
են վարձկան ներկայ պայքարին

մէջ , բայց անտարակոյտ այսպիսի
վատոգիւններ ալ կան , ճշմարտու-
թիւնն այն է որ , Մակարեան և
հակամակարեան , երկու կուսակ-
ցութիւնն ալ քաղաքական — աղ-
գային շահուց տարրեր տեսակէտ-
ներով իրարու դէմ ելած են
Մենք որ խնդրոյն սկիզբէն ի վեր
կը գրենք , էապէս խորին համո-
զում ունենալով մեր քաղաքական
դաւանութեան վրայ , ըստ այնմ
ղինեալ կը մարտնչինք մեր հա-
կառակորդաց դէմ : Այս տեսակ
պայքար մը , եթէ իւր հետ չու-
նենար Հայաստանեայց եկեղեց-
ւոյ ինքնօրինութեան վտանդը ,
այնքան չէինք յուզուեր . այլ
ինչպէս ցարդ առիթ չէինք փախ-
ցըներ մեր դաւանութիւնը վար-
դապետել , նոյնը պիտի ընէինք
և այս պարագային մէջ , ի՞նչ կըր-
նայինք ըսել , երբ Մակար որբա-
ղան Էջմիածնի Համալս. Ժողո-
վոյ քուէից մեծամասնութիւնը
չահէր և ընտրուէր օրինաւոր կա-
թողիկոս — ոչինչ : Պիտի ըսէինք
յաղթեց Ռուսական տիրապետու-
թեան կուսակցութիւնը , պէտք
է արթուն կենալ և հսկել : Բայց
երբ ազգին ընտրեալ կաթողիկո-
սը կը մերժուի , բռնաբարուելով
Հայաստանեայց եկեղեցւոյ իրա-
ւունքը , մեզի համար կարելի չէ
որ այլ եւս անտարրեր մնանք
այդ բռնաբարման առջեւ : Ռու-
սի պիտի ընենք , ինչ որ կըր-
նանք , մերժելու համար Ռուսիոյ
միջամտութիւնը մեր կաթողիկո-
սական ընտրութեան մէջ :

Ատենօր , և տակաւին մնա-
ցորդներ կան այն կարգի անձե-
րէն , ազգին վրայ խորհող և տ-

նոր ապագային հոգածու գործիչներուն մէջ կարծիք կար թէ, եթէ Հայ ազգը Պապականութեան միտի, թեթեւ պայմաններով, անանկ որ գոհ ըլլայ Պապութիւնը, շատ լաւ կ'ընէ, եւ հզօր Գաղղիոյ պաշտպանութեամբը կ'ապրի եւ կ'ազատի ապագայ կորուստէ: Կային որ առաւել լաւ կը համարէին անկլիրան եւ կեղեցւոյ յարի: Երբ Գաղղիա ինկաւ, և Գերմանիա կանգնեցաւ, մեր մէջ Պապականութեան գաղափարը կործանեցաւ, և անոր տեղ լուստերականութեան միտելու գաղափարն սկսաւ դռնալ: Մեր իմաստը տեղեկութիւն ունեցած եմք այդ բաներուն, և ամեն անգամ ծիծաղած:

Քանզի այն ատեն և այժմ իսկ մեր հաստատ համոզումն է մնալ հին Հայ, պաշտել մեր նախնեաց հաւատքը, պահել մեր սուրբ եկեղեցին եւ անոր ինքնօրէն վարչութիւնը, եւ Օսմանեան Տէրութեան հովանաւին ներքեւ, կենաց, պատուոյ և ընչից ապահովութիւն վայելելով, պահպանել մեր ազգայնութիւնը: Մասնաւորաբար գինուած ենք Ռուսիոյ ձգտմանց դէմ, որ իրեն հետ ի միձուլել կ'ուզէ հայ տարրը, ինչպէս որ Ղեհաց համար կ'աշխատի, վարցիներն ըրած է. իսկ Հայոց համար անուղղակի միջոցներ ձեռք առած է, որոնց բոլորին խմորը կայ Պալատէնիոյ մէջ:

Հայոց համար զգուշաւոր դիրք բռնելուն պատճառը թուրքիոյ Հայոց գոյութիւնն է. կամ լաւ եւս Արեւելեան խնդիրը: Այս պատճառաւ եթէ Ռուսն ուզէ զմեզ բաժնել իջմիածնէն, օրինակի համար արգելէ մեր վարդապետներն եպիսկոպոսութեան համար անդ դիմելու, եւն. մենք դարձեալ պէտք է անբաժան մնանք իջմիածնէն մեր Ռուսիաբանի եղբարց սիրոյն համար, որպէս զի անոնց համար կարող ըլլանք ձայն բարձրացնել աշխարհի առջեւ, բողոքել եւ աւանդ Հայ միաւրուն եւ պահպանելուն համար ջանալ: Ռուսիա ևս պէտք ունի հասարակաց կարծիքն յարգելու, քանի որ Արեւելեան խնդիր ունի:

Համառօտենք: Դէմ ենք անոնց, որք պապականութեան, անկլիրականութեան եւ լուստերականութեան գաղափարներ մեր կանախէ յետոյ, յունականութեան

թեան միտում կը ցուցնեն, մըտածելով թէ անհնարութիւն կայ, գէթ այժմ, սլավ լինելու. և Գաղղիեդոնի ժողովն ընդունելու վարդապետութիւնը դիւրեւով իրենց խելքով ազգին ապագայն չինել, իսկ ըստ մեզ կործանել կը ջանան:

Մեզի նման հպատակ ազգի մը վրայ՝ ու է բրիտանիայ տէրութեան մը հովանաւորութիւնն ապագայ չխոստանար, վըտանգաւոր է մեր ազգայնութեան. Ռուսիոյ Հայք այժմէն այդ վտանգին ենթակայ են. ուստի պէտք է որ ոչ միայն մենք զմեզ հոգանք Օսմ. հովանաւորութեան ներքեւ, այլ եւ զանոնք պահպանել յաջողելու համար՝ կարելին ի գործ դնենք: Ահա առիթը, բարեպատեհ առիթը, մեր եղբայրական աջակցութեան տուալին փորձը տալու. անոնք ընկճուած են, ձայն չեն կրնար հանել. մենք շնորհիւ մեր Օգոստափառ Սուլթանին ազատ ենք կրնանք ընել, ինչ որ պէտք կամ պարտք մ'է եղբոր մ'ընել, իւր սիրելի եղբորը՝ անոր վտանգաւոր վիճակին մէջ:

Եթէ տնտեսք, եթէ չընենք այդ օգնութիւնը, կորուստիք մեր եղբայրները. անոնք պիտի բաժնուին մենէ բարոյապէս: Հետեւաբար անոնք՝ որ գիտնալով մեր Ռուսիացի եղբարց ներկայ տաքնապալից վիճակը, չեն ուզեր օգնել անոնց, կատարելապէս գործիք եղած կ'ըլլան օտարին ներքին դիտաւորութեանց:

(Ծառնակէ) Բ.

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՊՍՏՈՒՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ
ՅԱՐԵՆԻԵԼԵԱՆ-ՐՈՒՄԷԼԻ

Պուկարիոյ իշխանը յայտարարութիւն մը ուղղելով իւր ժողովրդեան, ի պաշտօնէ յայտնել է թէ Արեւելեան Բուժիչի Պուկարիոյ հետ միանալով, երկու իշխանապետութեանց վեհապետ ընտրուած է ինքն: Եւ հրաւեր կը կարգայ Պուկար ժողովրդեան որ միասիրտ և միահոգի աշխատի այս գործին կատարման համար:

Իշխանին առ Բ. Դուռը ուղղած հեռագրին պատասխան չէ տրուած:

Կալըիէ վաշայի վրայ ստոյգ տեղեկութիւն չիկայ: Երէկ կը

խօսուէր թէ Մուսթաֆա-Փաշայի Օսմանեան իշխանութեանց յանձնուել է, ընդ հակողութեամբ մինչեւ սահմանագիծի տարուելով: Նոյնպէս Տրիկալքի փաշա և Պօրթֆիք փաշա, Օսմանեան իշխանութեան յանձնուել են: Այս երկուքը վեհ. Սուլթանէն ընդունած են իրենց պաշտօնը: Տամասքինի Յունական շողեւարը զոր Պուկարի իշխանութիւնք ձեռք անցուցած էին վառնայէն զօրք փոխադրելու համար, առջի օր մայրաքաղաքս հասաւ, կը հաւաստեն թէ այս շողեւար 4 անգամ վառնայէն Պուկար գաղթելու 4000 Պուկարի զօրք Պուկար փոխադրել է: Տամասքինի շողեւարը Պուկար գէն մայրաքաղաքս ճամբորդ փոխադրելէ արգելուել է:

Մայրաքաղաքիս Անդղիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ֆառսէթ Եւրոպայէն մայրաքաղաքս գալու համար Ֆիլիպէ հասած ըլլալով՝ բռնութեամբ վար դըրուել է հոն:

Անդղիական դեպանատան եւ Գաղղիական դեպանատան զինուորական կցորդը Թրօթթըր հաղարապետը եւ Գաֆաւէլ գնդապետը որք Պուկարական բանակին կրթութեանց ներկայ գտնուելու համար Սօֆիա գացած էին, հոն վար դըրուել են:

—Լա Թիւրքի Արիանուպօլսէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կ'ընդունի:

«Հոս, Արիանուպօլսոյ մէջ, չենք գիտեր թէ կուի տեղի ունեցած է թէ ոչ: Բազմաթիւ զինուորական զօրութիւնք զըրկուեցան սահմանագիծի վրէժը, մաս մը երկաթուղիով, մաս մ'ալ հետիոտն: Բազում ձիաւոր զօրք ալ զրկուեցան. այս ամենը սահմանագիծին համախմբուած են: Հոս լուր հասաւ թէ Ֆիլիպէ քաղաքը բոցերու մէջ է, և թէ Պուկարը և Յոյնք կատաղութեամբ կը կռուին իրարու հետ: Մուսթաֆա Փաշայի մօտ սահմանագիծի վրէժը համախմբեալ 5000 Պուկարք ամրութիւններ կը շինեն»:

—Լա Թիւրքի կը հաւաստէ թէ Կ. Պօլսէն զօրք զրկուած չէ տակաւին:

—Պուկարաց Ազգային ժողովը Թրնօլայի մէջ գումարուելով ողջներ է Պուկարիոյ իշխանութեաւոր հրատարակել, Թրնօլան մայրաքաղաք ընելով:

—Կրեուէի Սֆաքիա քաղաքին ժողովուրդը չափազանց յուզուել եւ փողոցներուն մէջ ցոյցեր ըրեր է ընդդէմ Պուկարաց:

—Գաղղիական կառավարութիւնը ծանուցեր է Բ. Դրան թէ Պուկարիոյ միութեան չհաւանիր ինքը:

—Կայսերական կառավարութիւնը հրամայել է Արիանուպօլսոյ կուսակալին որ կազմէ պատրաստ գտնուի Պուկարական բանակը զարնելու համար:

—Էքսթրէս կըսէ թէ 2000 զինուոր երէկ առաւօտ Արիանուպօլսոյ զրկուել են, Ամէտ Մուստաֆա փաշա ընդհանուր հրամանատար կարգուել է: Զմիւռնիա, Դամասկոս եւ Կիւմիւրճի նա հրամանաւ զրկուել է անմիջապէս զօրք հասցնելու Սֆորիանուպօլսոյ:

Երկու զրահաւոր, Ասարթութֆիք և Ֆէթի-Պիւլանտ կը պատրաստուին Պուկար երթալու:

Հինգ շողեւարժ եւ 300 վակօն դրաւուել են Արեւելեան-Բուժիչի մէջ Պուկարական զօրք փոխադրելու համար:

—Ալեքսանտր իշխանը Պուկարական բանակին ընդհանուր հրամանատարութիւն պիտի ընէ եղեր, եթէ պատերազմ ծագի:

—Աւստրիական նաւեր Սելա նիկ պիտի իջնեն եղեր:

Աւստրիական զօրքերն ալ դէպի Միթրոփիցա պիտի բախն եղեր:

—Բ. Դուռը երկրորդ բողոքադիր մը ուղղել է առ Եւրոպական տէրութիւնս:

—Բարձր Մեծ Եպարքոսը հրաժարական տուել է սակայն Սուլթանը չէ ընդունել:

—Սթամպուլ ալ կըսէ թէ Արիֆի փաշա մեծ Եպարքոս անուանելու զրոյց կայ:

—Աղեքսանդր իշխանը երկրորդ գիր մը ուղղելով վեհ. Սուլթանին ծանուցել է թէ Պուկարիոյ Միութիւնը եղած լինցալ գործ է, հետեւաբար ընդդիմութիւնն ապարդիւն է. իսկ ինքը հարկատու պիտի մնայ Սուլթանին:

—Մօնթիթօր կը գրէ թէ գանձուց նախարարը ընդհանուր պարտուց վարչութեան դերը որ տոկոսեաց վճարումը պիտի դադրի առ այժմ. հետեւաբար վարչութեան յատկացեալ հա-

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թանգարանի գանձուն պիտուի :

— Ստամպուլ կըսէ թէ Ռուս կայսեր հօրեղբայր մեծ տոհմի վաղը կարս պիտի աշխատանքը պաշտօնով :

— Մօնիթէօր կըսէ թէ Ռուս ինքնաշարժ 20,000 զօրք Պալքանայ ռազմագիտա-գիրքերը գրաւելու համար : Դարձեալ Մօնիթէօր կըսէ թէ Մուխտար փաշա այլ վաշա ընդհանուր հրա-տար պիտի կարգուի :

— Օսմանեան Պանքան նոր ստուգութիւն մը պիտի ընէ կառավարութեան :

— Հելլենական կառավարու-թիւն Դրան ուշադրութիւնը կը դնէ Մակեդոնիոյ վրայ : Երեսներ է օգնել իրեն ե-անկարգութիւնը ծագին

Խառն ժողով գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան , որոյ ո-րոշումները ի պաշտօնէ պիտի հաղորդուին մեզ :

Խառն ժողովը երէկ հեռա-գիր մը ուղղելով յերոսաղէմ Գեր. Երեմիա եպիսկոպոսի , նորա Պատրիարքական Տեղապահու-թիւնը շնորհաւորել է :

Քանի մը օր առաջ գրած էինք թէ Բերայի չորից նախակրթա-րանաց տեսուչ կարգուած է բո-ղոքական երիտասարդ մը :

Կրօն. ժողովը մեր սոյն հրա-տարակութիւնը նկատողութեան առնելով իւր վերջին նստին մէջ և տեղեկանալով որ այս դէպքը ստոյգ իրողութիւն մ'է , վերո-յիշեալ բողոքական տեսուչը պաշ-տօնանկ ըրեր և իւր այս որոշու-մը Ուսումնական խորհրդոյ յանձ-նել է ի դործադրութիւն :

Թաշճեան Նիկողոս Էֆէնտիի թաղման հանդէսը խիստ վառա-ւոր կերպով կատարուեցաւ երէկ ի Մայր եկեղեցի ի ներկայու-թեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր , Տ. Սիմէօն , Մատթէոս , Գրիգո-րիս և Հմայեակ Գեր. Եպիսկոպո-սաց , Պատրիարքական Գեր. Փո-խանորդի , վարդապետաց , քա-հանայից , և բազմաթիւ ժողո-վըրդեան :

Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Ս. Պատարագ մատոյց և դամբանա-կան խօսեցաւ :

Մայր վարժարանի , Հիւան-դանոցի , Կէտիկ-փաշայի Նաուը-դարուի , եւ Գում-գարուի դրսի վարժարանաց ուսանողք և Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց դասն շրջա-պատած էին դագաղը , որոյ վրայ դրուած էր գեղեցիկ պսակ մը Մայր-եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդ-դէն ձօնեալ :

Մայր վարժարանի աշակերտ-ներէն մին դպրոցին դրան առ-ջեւ եւ նոյն վարժարանի Հայկա-բան Սիմէօն Էֆէնտի Գաբամա-

ճեան Գում-գարուի նաւամա-տոյցը դամբանականներ խօսե-ցան :

Հանգուցելոյն մարմինը Գում-գարուէն նաւ դրուելով Խառ-դիւղ տարուեցաւ , ուրկէ առաջ-նորդութեամբ երգեցիկ դպրաց եւ եկեղեցական դասուն նախ-տարուեցաւ յեկեղեցի . որոյ դաւթին մէջ վարժարանին աշա-կերտներէն , մին դամբանական մը խօսեցաւ եւ պսակ մը նուի-րեցին դագաղին . նոյնպէս աղջը-կանց վարժարանի առջեւէն դագաղն անցած ատեն , աշա-կերտուհիք կարգաւ շարուած է-ին վարժարանին առջեւ եւ ապա , գերեզմանատուն փոխադրուե-ցաւ եւ անդ ամփոփեցաւ :

ԱԶԳԱ

Լրագրոյս 1830 թիւն սպա-ռած ըլլալով . նոյն թուոյն վէպը այսօր վերստին տպեցինք :

իրենց վերջին շունչը փչելու մօտ դարձեալ կը կար-ծեն թէ պիտի առողջանան :

— Բայց ամիսէ մը , ութ օրէն , վաղը , կարելի է որ մեռնի , ինչ ընելու է :

— Չեմ գիտեր , կը յուսամ միշտ թէ , մարքիզը իւր վիճակին վրայ ինքզինքը խաբելէ պիտի դադրի չերջապէս և թէ պիտի ստիպեմ. քոյրդ որ մեզ հետ համակարծիք գտնուի :

— Ա՛հ , եթէ նա դաւալ մը ունեցած ըլլար , ը-սու Պ. տը Բէրնի ցաւելով :

— Եթէ Մաթիլտ դաւալ մը ունեցած ըլլար , պատասխանեց մայրը , հանդարտութեամբ կը սպա-սէինք Մարքիզին վերջին ժամուն : Խնդիրը միայն Պ. տը Գումլանթի հարստութեան վրայ չ'է . որուն գումարը այսօր չորս միլիօնէն աւելի կ'ըլլէ . բայց իւր հօրաքրոջ Եփանէլ-Թանկիւ դքսուհւոյն հարս-տութիւնն ալ կայ , որուն միակ ժառանգորդն է մարքիզը :

— Ո՛հ , փառաւոր բան պիտի ըլլար այս , բա-ցադանչեց Սօսթէն հրացայտ աչուըններով : Պառաւ դքսուհւոյն հարստութիւնը տասը միլիօնէն պա-կաս չ'է :

— Դժբաղդաբար , Մաթիլտ դաւալ չունի , կրկ-նեց մայրը : Ո՛չ միայն դքսուհւոյն միլիօնները չը պիտի կարենանք ձեռք ձգել , այլ փեսիս հարս-տութիւնն իսկ մեր ձեռքէն խուսափելու փառնդին մէջ է , եթէ վաղը մեռնի , ասոր միլիօնները միւ-սին միլիօններուն պէս , Գաղղիոյ չ'որս անկիւնները

— Պ. տը Գումլանթ ինձ հետ առանց օժիտի ա-մուսնացաւ եւ առատաձեռնութեամբ ինձ տասը հազար ֆրանքի եկամուտ մը նուիրեց :

— Ճշմարիտ է , բայց պէտք է գիտնալ որ այս տասը հազար ֆրանք եկամուտով չ'է որ պիտի կա-րենաս կրել քու մարքիզուհի տիտղոսը :

— Մայր իմ , այրի մնալով կրնամ աւելի աղքատ ապրիլ , և կրել արժանապէս ու հպարտութեամբ իմ ամուսնոյս անունը :

Գեռատի կինը անյողդողդ մնաց իւր որոշման վրայ , և տիկին տը Բէրնի պարտաւորեցաւ առ այժմ հրաժարիլ զայն համազելէ :

— Ի՛հ , ըսաւ ինքնիրեն ծածկեալ կատա-ղութեամբ , պիտի զղջայ իւր ընդդիմութեան վրայ :

Բայց մարքիզին վիճակը չէր ներքեւ երկարատեւ զինադադարի մը : Թէպէտեւ իւր մահը մօտալուտ չէր երեւեր , սակայն այնպիսի տկար վիճակի մէջ էր որ առկայծեալ կանթեղի մը պատրոյդին նման կրնար մարիլ :

Այն ատեն Պ. տը Բէրնի յիշեց իւր վարժարանի բարեկամներէն մին , որ իւր ուսումն աւարտելէն վերջը բժիշկ եղած էր :

Իրենց թ ժանտրոն՝ աղքատ և տակաւին անծա-նօթ էր , բայց իւր ապագայ ունեցող եւ խորին հմտութեան տէր մարդ մը կը խօսուէր արդէն :

— Իրենց թ ժանտրոն պիտի յիշէ ժամանակաւ մեր ունեցած մտերմութիւնը և նուազ զգուշաւոր

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Կ. Պօլիս Թահմիզ Խօնիս փողոց քիս 59

ճիշդ դեմ առ դեմ աղբիւրին

(Հաստատեալ 1 օգոստոս 1883)

Շատեր ազնիւ մերազնեցի մի քանի ձախող ձեռնարկունե- րու անյաջողութեան վրայ, ի- րենց հաստատ կարծիք չինած էին թէ, Հայը այս տեսակ գործ չկրնար յառաջ տանիլ, այլ մի- այն օտարն է ընդունակ:

Այս թիւը կարծիք չնշելու հա- մար, վաճառատանս հաստատ- մանէն ցայս օր անցած ժամանա- կամիջոցը բաւական ապահովե- րաշխիք մը լինելով, յուսալից եմ թէ սիրելի ազգայնոցս կողմանէ քան զառաջինն տուաւ համա- կիր ընդունելութիւն վայելելու բախտաւորութիւն պիտի ունե- նամ:

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի նպարեղէնի վերաբերեալ ամեն տեսակ ընտիր ապրանք՝ փոքր

թէ մեծ քանակութեամբ, « Ե- րանի » և թէ-երայեաւորեալ վճարմունք կԱՆԽԻԿ են:

Մեղու Տեօփէնայ

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՅՑԵՏՈՄՈՒ

Հաւաքոյն քառթօնի վրայ ամէն լեզուաւ կը պատրաստուի ի գին 100 հատը 10 դէկ. պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն յԱրամեան տպարան, Յակոբեան խան 13 Կ. Պօլիս:

— օ —

ԹՂԹՎԱՃԱՌ—ԳՐԱՎԱՃԱՌ

Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ի- րենց վաճառատան մէջ Պահճե- Գարու մեծ մաքսի կարգ թիւ 46. ֆրանս. Հայ. ամեն տեսակ գրքեր, այլ և այլ Աղլաններ, դպրոցական ամեն տեսակ պի- տոյք, նորելուկ գրիչներ և քա- նակներ, վաճառատան վերա- բերեալ տետրակներ և թղթե- ղէնք, ընտիր սիկառի թղթեր, Ժօպ. հոտաւէտ « Էքսթրակտներ

կը վաճառուին խիստ աժան գի- ներով, ֆրանս. գրքերու մա- սին յանձնարարութիւնք փու- թով կը կատարուին:

Գործածուած գրեանք և « Թէմպ-ռը-փօսթ » կը գնուին, վաճառմունք միշտ կանխիկ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Յօրինեաց

ԽՈՐԷՆ Վ. ԳԱՐ. ԱՇԸԽԵԱՆՅ

Հրամանաւ հեղինակին Տ. Խորէնայ Եպիսկոպոս Հ. Վ. Արմաշու

Հասարակաց կրթութեան սպառնալից վաւերացմամբ

Երկրորդ տպագրութիւն

Ի Նիկովիզա

Ի տպարանի Զ. Ս. Աստուածածնի վանաց 1884

Տրամաբանութեան համառօտ այս դասագիրքը՝ որ 1871 թուականին տպագրուած է՝ աղգային վարժարա- նաց մէջ կարեւոր պէտք մը լեցնելու գործածուելով՝ սպառած և շատ տե- ղերէ խնդրուած էր: Հեղինակը, Արմաշու վանահայր Գեր. Խորէն սըր-

ազան, վերստին աչքէ անցնել տպագրել տուած է:

Կը գտնուի գրավաճառանց քո- րինն է (8) վեց դահեկան:

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Թահմիզ փողոց, աղբիւրին մ.

Թիւ 70

Այս վաճառատունը՝ որ մէ- տարիէ աւելի ժամանակէ ցտե- իւր յաճախորդները գոհա- լու ջանք չէ խնայած, կը նուցանէ թէ ջինաստանի և վայի բերքերէն այս անգամ նազան տեսակ (չայ) բերել- ւած է յատկապէս, և կը ընտիր աղգայիններէ, և ւանդ գաւառացի Հայ « քո- օնճիւններէ » որպէս ղի հաճին մի անգամ ի մօտոյ տեսնել ապրանքներն և փորձել թէ սակաց լաւութիւնը, և թէ ներու աժանութիւնը:

ՏԵՐ—ԽՄԲԱՅ

Մ. Թ. ՄԷԼԻՔ

լինելով քան իւր պաշտօնակիցները, չպիտի ուղէ պահել ինձմէ ճշմարտութիւնը:

Անմիջապէս գրեց երիտասարդ տօթթէօրին, ա- զաչելով որ գայ տեսնէ Գուրանթ մարքիզը:

Էրնէսթ Ժանտրօն միւս բժիշկներուն պէս, հա- մարձակած չէր որոշապէս յայտնել թէ մարքիզը պիտի մեռնէր. սակայն Պ. տը Բէրնի իմացուցած էր որ վայրկեանէ վայրկեան աղէտ մը կրնար պատա- հել:

Դ.

ՄԱՅՐ ԵՒ ՈՐԴԻ

Սօսթէն՝ մինչեւ ապարանին վերնագաւիթը տօթ- թէօր Ժանտրօնին ընկերանալէն վերջը, փութաց գտնել իւր մայրը որ անոր կ'սպասէր անհամբեր:

— Է՛հ, ուրե՛մն, հարցուց նա անձկանօք:

Պ. տը Բէրնի գլուխը շարժեց տխրութեամբ:

— Ապա ուրե՛մն, յոյս չը կայ այլ եւս, ըսաւ տի- կին տը Բէրնի, դատապարտեալ է:

— Դատապարտեալ, պատասխանեց Սօսթէն ար- ձագանքի պէս:

Տիկին տը Բէրնի ճակատը ալ աւելի խորշմե- ցաւ և աղօտ հօւր մը փայլեցաւ իւր աչաց մէջ:

— Էրնէսթ Ժանտրօն պարտ անձին համարեցաւ իմացնել ինձ որ, եթէ մարքիզի վիճակը փոխուի, պէտք չէ ժամանակ կորսնցնել, պատասխանեց Սօսթէն:

— Բարեկամիդ չափ ես ալ գիտեմ զայդ, ըսաւ տիկին տը Բէրնի ուսերը թօթուելով:

— Շատ լաւ: Ուրե՛մն պէտք է բացարձակապէս որ Մաթիլտ . . . :

Այս առաւօտ նոր փորձ մ'ալ ըրի անոր քով. յիմարը. բան մը մտիկ ընել չուղէր:

— Դժբաղդաբար կը սիրէ իւր ամուսինը:

— Այո, կը սիրէ: Իւր ամուսինը սիրելուն և փափկութեան ապուշ զգացման մը համար է որ կը համարձակի ինձ դիմադրել, Տիրած եմ անոր վրայ, խորտակած եմ նորա կամքը, բայց ի նմա անսասան զօրութիւն մը կայ որուն դէմ անկարելի է ամեն մաքառում:

— Ուրե՛մն ուղղակի մարքիզի վրայ պէտք ներ- գործել:

— Մինչեւ ցարդ ջանացի հասկնալ թէ խոհեմու- թիւն էր իւր կնոջ ապագայի մտածել և լաւ կ'ընէր անոր համար կտակ մ'ընելով:

— Չէիք ըսած ինձ զայդ:

— Պէտք չ'ունիմ ամեն բան քեզ ըսելու:

— Ինչ պատասխանեց ձեզ մարքիզը:

— Պատասխանեց թէ՛ չնորհակալ էր իմ խրատէս, թէ կը հասկնար իմ հոգերս, բայց վախնալու բան մը չը կար: Եւ աւելցուց թէ իւր մահը մօտալուտ չէր տեսներ, որ այդպիսի կտակի մը պէտքն զգայ:

— Թշուառը, չտեսներ թէ պիտի մեռնի:

— Դրեթէ ամեն հիւանդը այս կարծիքն ունին,